

Pohádka o aleji Čiperce

V časech, kdy v naší zemi i našem městě vládla svoboda, žila poblíž města Tišnova jedna lesní stromová víla. Pečovala o blaho stromů na lesních návrších i podél cest a tato práce ji velmi těšila. Jednoho dne, kdy si řekla, že toho vlastně nemá tolik na práci, začala přemýšlet, jak by pomohla lidem ve městě s okolím jejich příbytků. Věděla, že děti, jejich mámy i tátové, potřebují stromy, aby je provázely každým dnem a aby děti poznaly, jestli je právě jaro, léto, podzim nebo zima. Také věděla, že stromy přinesou domov všem možným zvířátkům a že země kolem nich se změní, aby v ní mohly bydlet žížaly, mravenci i chvostokoci. Věděla, že přinesou nové písně, které se ponesou po větru do dětských postýlek i do kuchyní maminek. Věděla, že stromy přinesou nové barvy, které lidi uvidí, když se vykloní z okna domu nebo půjdou po cestě pod nimi.

Stromová víla se rozhodla vstoupit do snů několika lidí, kteří by jí mohli pomoci. Všichni víme, jak jsou některé naše sny krásné a nedají nám pokoje, dokud za nimi nepřejdeme na Zlatou horu, kde roste strom se zlatými jablky – a když jedno z nich utrhneme, sen se nám vyplní. Najít tuto horu nebývá těžké. Jednoho dne vyrazíme na pouť za splněním svého snu, a po nějaké době zahlédneme Zlatou horu před sebou. Čím více se jí blížíme, tím větší se zdá být. Je dobré si vzít s sebou na cestu batůžek s kouskem chleba, jablko a láhev s vodou, neboť chléb nám dodá sílu, jablko důvtip a dobrou náladu a o vodu se můžeme rozdělit s ostatními poutníky. Na cestě nás totiž čeká plno úkolů, pod kterými nesmíme klesnout a které potřebujeme zdolat, abychom našli tu pravou cestu ke stromu se zlatými jablky.

A tak se lidé, kteří snili sen o aleji Čimperce mezi horou Květnicí a Klucaninou vedoucí ke zdroji pitné vody, vydali na cestu za splněním svého snu.

Úkoly na cestě ke Zlaté hoře byly nelehké a bylo jich hodně – skoro jako stromů, které měli lidé vysadit. Stromová víla ve snu lidem také sdělila, že děti budou rády, když se budou moci o svoje stromy starat. Lidé, kteří znali tento sen, vymysleli, že rodiče svým dětem stromy koupí. Děti z toho měli ohromnou radost a těšily se na to, až svoje stromy zasadí a až se z cesty kolem ní ztratí bláto a pole s pšenicí a kukuřicí budou mít kamarády, s kterými si

budou ševelit svoje písničky. Lidé se sny ovšem zápolili na své cestě za alejí s mnohými překážkami. Nejdříve museli navštívit starého žabáka, který seděl na prameni pitné vody a měl velkou moc, mohl rozhodovat o tom, jestli na polích mezi dvěma horami budou lidé orat a sít nebo stavět domy nebo pouštět s dětmi draky. Ten jim dal první, ale nejtěžší úkol – najít poztrácené korále, které tam kdysi Vládce hor ztratil, když letěl za svojí nevěstou. Lidé některé korále posbírali a schovali pod polštář, jiné zůstaly ležet ukryté v zemi nebo kdoví kde. Od žabáka dostali šňůrku a slíbil jim, že jim věnuje jeden korálek, ten největší, za odměnu, až najdou ty ostatní. První korálek našli brzo – vypadl ze zobáčku modřince, když letěla do křoví, kde měla svoji rodinu, druhý jim ukázal hodný zajíc, který se už těšil, že se mezi stromy schová v parném létě. Jakmile přišli zpět za žabákem, aby si vyprosili jeho korálek, vysmál se jim, že jich je ještě mnohem víc a kdovíco ještě.

A tak jim nezbývalo než jít dál – a potkali dlouhého zemního hada, který bydlel hluboko v zemi, ale nikdo přesně nevěděl, kde žije. Slíbil poutníkům, že jim ani stromům neublíží pod podmínkou, že při sázení stromů nikdo neporuší jeho podzemní obydlí. Jak ale zjistit, kde had bydlí? V té chvíli přišla na pomoc Vládkyně vod a vydala lidem svědectví o hadově příbytku, a tak svítla další naděje, že se sen může vyplnit.

Když byla záležitost s hadem zažehnána, vyhledali lidé se sny mladou zahradní vílu, která znala několik kouzel, kterými zjistila, jakým stromům se bude podél cesty k Čimperku nejlépe dařit, a taky vyčarovala plánek, kam stromy zasadit a obojí lidem věnovala. Museli jí jen slíbit, že jeden strom bude její a bude se moci o něj starat po celý rok. V té době se lidé se sny velmi radovali a mysleli si, že nejtěžší úkoly mají za sebou. To se, panečku, mýlili! Čekal je totiž tříhlavý drak, velký jako celý kraj od Zlobice až po Karasín, patřily mu všechna pole a znal kouzla, jak proměnit kámen v úrodnou půdu nebo jak zničit invazi kobylek. Naši lidé se sny ho probudili, a to se drakům, jak všichni víme, vůbec nelíbí. Aniž stačil zjistit, jací drobečkové se mu hemží pod vousy, začal dštít oheň ze všech tří tlam a z očí vypouštěl horkou páru, aby naše poutníky svedl z cesty. Ti nechtěli s drakem bojovat, ani ho zabít, přáli si jen, aby je vyslechl a pomohl jim najít ztracené korálky. Pak by vše zase bylo jako dřív, jako byste mávli kouzelným proutkem - na polích poroste obilí a řepa, nad nimi budou létat skřivani, v prameni bude dostatek pitné vody a po cestě půjde klučina a bude si prozpěvovat o tom, jaké má vrané koně ve své stáji. A když v létě slunce rozpálí pole do zlatova, sedne si kluk pod javor a bude pozorovat jak se vzduch tetelí. Drak však nevěřil již nikomu a bil se hlava nehlava ve strachu, že jeho království bude zničeno. Nejstatečnější z lidí se sny dostala od stromové víly pomoc – silného skřítky, v jehož doprovodu se vydala do dračí sluje. Skřítek měl kouzelnou drátěnou košili, která dokázala odrážet oheň i páru, které drak vypouštěl, a ten když tu podivnou dvojici spatřil, uklidnil se a slíbil, že nebude zlý a nechá stromořadí podél cesty k prameni pitné vody žít.

Uf – cesta ke Zlaté hoře byla těžká, ale přesto se hora blížila a bylo možné již rozeznat jednotlivé stromy. V té době se již blížilo období příchodu Paní zimy a naši lidé museli spěchat. Věděli, že nemají a asi nikdy nebudou mít všechny poztrácené korálky, ale za ty, které se jim houpaly na šňůrce, byli nesmírně vděční a věřili, že starý žabák bude také spokojen. Taky věděli, kde přebývá vodní had, měli plánek od zahradní víly a požehnání Moudrého vládce. Vydali se tedy po cestě vzhůru k vrcholu hory a jejich tempo muselo být svižné jako vítr, který se honil po strništích dole pod nimi. Stromový den, kdy měly být nové stromy zasazeny, se blížil. Záře, která se šířila od stromu se zlatými jablky, byla jasnější a silnější a lidé se sny se rozhodli rozdělit, neboť děti se již moc těšily – a tak někteří pokračovali za zlatou září a svým snem, aby mu zajistili nesmrtelnost. Zbývající poutníci se vrátili s plánkem, který dostali od zahradní víly, do údolí, aby pomohli dětem stromy ve Stromový den zasadit. Plánek předali Vládcovi kouzel, který věděl, kde stromy najít a znal způsob, jak v noci před Stromovým dnem spolu se svými zručnými pomocníky vyhloubit jámy pro stromy.

Na Stromový den bylo vše připraveno – dvacet dva děr, co byly jako velké mísy a dvacet dva urostlých stromů, které hodlaly vytvořit stromořadí a být na dlouhý čas spolu. Všechny děti věděly, že v onen kouzelný den se mohou k zasazeným stromům nastěhovat víly a žít s nimi a podporovat je v dobách zlých. Jen děti, které mají oči i srdce čistá, mohou tyto víly spatřit, a bůhví, že se jim to v ten den podařilo. Lidé se sny, Vládce kouzel i Moudrý vládce se svou královnou, kteří přijeli zdaleka, měli opravdu radost, kolik dětí i rodičů na ně ve Stromový den na Čimperku čekalo! Stromy jako mávnutím kouzelného proutku rostly pod rukama dětí i dospělých a za chvíli již stromořadí ukazovalo cestu ke zdroji pitné vody. Děti si svoje stromy, o které se rozhodly starat společně se stromovými vílami, označily cedulkami.

Jen málokdo věděl – pouze lidé se sny, že někteří z nich jsou ještě na cestě za zlatým jablkem nesmrtelnosti. Cítili se trochu osamělí, ale zlatá záře je uchvátila svým jasným a teplem. Byli k ní přitahováni jako magnetem. Proto si nevšimli, že kolem nich pobíhají malí skřítkové – hlídači stromu se zlatými jablky nesmrtelnosti pro sny. Začali do nich strkat a věšet se jim na šosy kabátu a všelijak jim odváděli pozornost od Zlatého stromu. Brebentili jako děti ve škole o přestávce a lákali poutníky, aby si s nimi zadováželi. Lidem se najednou zdálo, že záře trochu zeslábla a že teplo již tolik nehřeje. Ani nemrkli, a už tu byli další skřítkci, celí zelení, a měli dlouhé provazy, kterými začali lidi přivazovat k obyčejným stromům. Lidé byli najednou spoutáni, jeden vedle druhého. Vzpomněli si na dobrou stromovou vílu, která jim věnovala před časem svůj sen, a prosili ji o pomoc. Víla se objevila, celá smutná, a řekla poutníkům, že zelené skřítky poslal za nimi mocný žabák, který sedí na prameni pitné vody. Je tvrdohlavý a stojí si na svém – chce zpět všechny korálky, které kdysi Vládce větru poztrácel a nedovolí, aby poutníci své jablko utrhli – pak by již proti nim nic nezmohl, neboť kouzlo zlatého jablka je nadevše nejsilnější. Co si měli lidé se sny počít? Nevěděli ani, kolik korálků vlastně původně bylo a kde je hledat. Prosili stromovou vílu o pomoc, ale ta jim tentokrát pomoci nemohla, pouze v noci, když skřítkci spali, rozfoukala uzlíky na provazech a lidi osvobodila a ti jí museli slíbit, že se vrátí domů. Jinak by ji také stihla mocná kouzla starého žabáka.

Lidé se vrátili do údolí a když se všichni ráno probudili a šli se podívat k aleji Čimperce, viděli, co se stalo – stromy tam nebyly. Děti ale věděly, co se přihodilo - zelení skřítkové v noci všechny stromy ze svých příbytků vytahali a přesadili na jiné místo! Děti taky věděly, že stromy najdou tam, kde vede cesta k jinému zdroji pitné vody, protože tyto stromy k tomu byly určeny. Poradily lidem, kde mají stromy hledat – přímo pod Zlatou horou!

Moudrý vladař dal vyhlásit všem lidem, co se se stromy stalo a kde je děti najdou. Podařilo se stromovým vílám také přestěhovat? To je úkol pro děti, které si stromy vzaly pod svoji ochranu – najít svůj strom a zjistit, jestli pod ním bydlí víla a nabídnout jí pomoc. Stromům často stačí vlídné slovo, aby se jim dobře dařilo. Jakmile se zazelenají zjara první lístky, zaševlí lidem svoji odpověď – kam nyní ukazují cestu a co najdou u pramene pitné vody pod Zlatou horou.

Jana Koudelová, říjen 2009

Pokračování příběhu o aleji Čimperce

Její příběh se zdá být nekonečný, ani ne tak pro to, že javory mají delší život než my lidé. Od původní výsadby na Čimperku i kouzelného přesazení aleje během jedné noci do lokality pod Květnicí v roce 2009 uplynulo více než 10 let a dalším lidem, co jdou za svými sny, se podařilo podruhé dohodnout se starým žabákem i Moudrým vládcem a na Čimperku vyrostla nová alej, která se pomalu zelená.

Původní alej Čiperka je však opět v ohrožení. V lokalitě pod Květnicí se připravuje výstavba nových domů a páni architekti - namísto aby alej využili do svého projektu, jak pomoci lidem k příjemnému bydlení - ji plánují vykácet a bude trvat dalších mnoho let než nové stromy dají kyslík i stín. A už nikdy nebudou tyto javory. Škoda že se neinspirovali v Bojnicích na Slovensku, kde si považují v okolí lázní každého stromu a umí nakreslit nové stavby tak, aby každý strom mohl žít a být k užitku.

Osud původní aleje Čiperky by mohl pokračovat v duchu původní pohádky asi takto:

Lidé se sny, kteří mohli spatřit zlatou zář linoucí se od zlatých jablek na Zlaté hoře, mají svoje srdce otevřená všemu dobrému, co přijde. Doufají, že nová cesta k prameni otevře dosud skrytá tajemství
Paní hory.

Javory svoje přesazení ustály bez zranění a cesta k prameni pod horou Květnicí jim poskytuje již šestnáct let dostatek vláhy, aby se jejich koruny rozrostly a spojily své paže k nebi. Aby jejich dřevo znělo čistými tóny houslí. Nový život aleje Čiperky je jednoznačně spojený soužitím lidí s ptačím společenstvím - brzy po zrodu aleje laskavý kouzelník dřeva vyrobil krmítko pro ptáky spojené s budkou na uložení kroniky, kam mají příchozí možnost zapisovat svá pozorování i dojmy. Krmítko je po celý zimní čas plné zrní a poskytuje přezimujícím ptačím návštěvníkům přilepšení v jejich skromném zimním jídelníčku. Inspirovalo i obyvatele blízkého Centra sociálních služeb, aby umístili na další stromy aleje krmítka, na kterých je možné zahlédnout hodující pěvce i z oken penzionu. Stín, který vzrostlé javory poskytují, je úlevou pro lidi na procházce i pro turisty, kteří si právě proto vybírají tuto trasu jdouce na Květnici nebo scházejíce z ní. Lavička v horní části aleje poskytuje malebný obraz severní části města, do které vstoupíme alejí javorů.

Velký duch, který otvírá každoročně poklady posvátných hor, naznačuje, že přichází čas zlaté kachničky, která přebývá na jezírku uvnitř hory. Jejím životním úkolem je snést zlaté vejce v případě ohrožení - lidé si vždy mysleli, že vejce přijde na svět, když budou ohroženy jejich životy.

Nyní se ukazuje, že se stmívá nad Zlatou horou a jejím přírodním bohatstvím, nad alejí a dalšími stezkami, jež zvěř i lidé vyšlapali na úbočích. Co se vylíhne ze zlatého vejce? Jak budou tišnovští obyvatelé a jejich zdravé podmínky k životu ochráněni?

Jana Koudelová, červenec 2025